

POSTANOWIENIE

Dnia 16 kwietnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie z wniosku Z. C.
przy uczestnictwie M. S., M. W. i M. J.
o stwierdzenie nabycia spadku,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 16 kwietnia 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki M. J.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 22 stycznia 2020 r., sygn. akt IV Ca [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od uczestniczki M. J. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze nadzwyczajnym. Ma przede wszystkim na celu - w interesie publicznym - ujednolicenie orzecznictwa sądów powszechnych, rozstrzyganie sporów precedensowych oraz o istotnym znaczeniu dla rozwoju prawa i judykatury sądowej. W związku z tym jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie, w którym skarżący powinien wskazać,

że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i związku z tym istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Określone w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaganie uzasadnienia w skardze kasacyjnej wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zostaje spełnione, jeśli skarżący w odrębnym wywodzie wykaże, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania. Na tych jedynie przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uczestniczka M.J. wniosła skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie IV Ca (...).

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania został oparty na przesłance przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Oczywiście zasadność skargi kasacyjnej skarżąca upatrywała w naruszeniu art. 945 § 1 pkt 1 k.c. oraz art. 5 w związku z art. 212 k.p.c.

W związku z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania trzeba podnieść, że odwołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje do przedstawienia wyvodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły, czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, niepubl.; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, nie publ.; z dnia 5 października

2007 r., III CSK 216/07, niepubl.; z dnia 20 czerwca 2007 r. II CSK 184/07, niepubl.; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, niepubl.; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, niepubl.; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, niepubl.; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, niepubl.; z dnia z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, niepubl.; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, niepubl.; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, niepubl. i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, niepubl.).

Wnosząca skargę kasacyjną nie przedstawiła okoliczności świadczących o występowaniu w sprawie tak rozumianej oczywistej zasadności skargi kasacyjnej.

Wbrew stanowisku skarżącej Sądy *meriti* uznając brak swobodnego powzięcia decyzji i wyrażenia woli przez J.F.W. uwzględniły trwającą od wielu lat chorobę Parkinsona wpływającą na obniżenie jego funkcji poznawczych a dalej wystąpienie u spadkodawcy zespołu psychoorganicznego charakteryzującego się dużą sugestywnością i łatwym poddawaniem się wpływom zewnętrznym. Był to niewątpliwie stan wynikający z przyczyn wewnętrznych. Taka ocena jest aprobowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W postanowieniu z dnia 14 grudnia 2011 r., I CSK 115/11, Biuletyn Sądu Najwyższego 2012, nr 2, s. 12) Sąd Najwyższy przyjął, że to z przyczyn wewnętrznych (stanu psychicznego wynikającego z wieku i chorób) spadkodawczyni utraciła aktywność, siłę woli i emocjonalną kontrolę nad decyzjami, a w konsekwencji nie była zdolna przeciwstawić się sugestiom osób, na których opiekę była zdana i pod których dominującym wpływem pozostawała, tracąc wewnętrzne poczucie swobody postępowania i uznał, że testament sporządzony w takich okolicznościach jest nieważny z przyczyn określonych w art. 945 § 1 pkt 1 k.c.

Nie stanowi uzasadnionej podstawy do przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej jako oczywiście zasadnej podniesione przez skarżącą naruszenie przepisów postępowania tj. art. 5 i art. 212 § 2 k.p.c. Potrzeba udzielenia pouczenia odnosi się do uczestnika postępowania, który z powodu nieporadności lub niepełnosprawności nie jest w stanie wykorzystać prawnych możliwości prowadzenia sprawy (wyrok z dnia 6 września 2017 r., I CSK 59/17, niepubl.). Wobec tego, zaniechanie stosownych pouczeń wobec uczestniczki, która we właściwy sposób formułowała wnioski zarówno na rozprawach jak i w pismach

procesowych (por. m.in. k. 23, k. 180) nie oznacza kwalifikowanego naruszenia wskazanych norm procesowych.

Konkludując, w sprawie nie zachodzi wskazana przez skarżącą przesłanka opisana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. ani brana pod rozagę z urzędu nieważność postępowania. Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 520 § 3 w związku z art. 13 § 2 , 98, 391 § 1, 398²¹ k.p.c.

ke